Head võidupüha ja ilusat jaanipäeva!

NR 6
JUUNI
2021

Lääne-Nigula valla ajaleht

Imepärane väike Soolu küla

29 elanikuga Soolu küla tähistas eelmisel aastal 500 aastast sünnipäeva, seega seal on aja lugu ja ajalugu, mida hoida ja väärtustada. Seda teevad aktiivsed külaelanikud ja suvevõõrad, kord üheskoos kord igaüks eraldi, panustades teadmiste, kogemuste, oskuste, tutvuste ning füüsilise töö kaudu! Igaüks annab seda, mida just temal anda, et väikesest külast kasvatada suur ja omanäoline küla!

4. juunil avati aga Soolu põllugaleriis, vana lauda juures Urmas Lauri fotonäitus. „101“

Soolu küla asub seal kusagil, keset halli eimiskit, maailma ääre peal, ümbritsetuna soodest ja rabadest. Külla viib käänuline ning auklik kruusatee.
Just sellest samast kruusateest kõik alguse saigi! Kui sinu külatee mustkatte alla viimise järjekorranumber algab tuhandega, siis lihtsalt ei saa „oma korda“ niisama ootama jääda ja selles oldi veendunud et eelkõige just mustkatte puudumine on oluline põhjus, miks osad talumajad olid tühjad ja nooremaid inimesi külla elama ei õnnestunud meelitada.
Tore, rahulik ja turvaline on küll omaette toimetada, aga oli selge, et ka muu maailm peab teada saama, et ka selles külas elavad inimesed, kellel on siin oma kodu, kes käivad tööl, kasvatavad lapsi, harivad maad ja metsa ja kes armastavad oma koduküla!

Aastast 2017 kui korraldati esimene ühine talgupäev algas Soolu külaelus uus ajajärk ja uus elu, mõeldi suuri mõtteid ja algasid suured teod! Puhastati võsast välja külatee ääres asuv ajalooline kiviaed, paigaldati kihelkonna triibustikuga postkastide alus, käidi arhiivides otsimas teadmisi küla ajaloo kohta, otsiti üles endisi külaelanikke ja sotsiaalmeedia vahendusel anti teistele inimestele teada, mis parasjagu tehtud ja teoksil.

Kultuur rakendati mustkattega teel vankri ette! Igat ettevõtmist saatis mõni huvitav nüanss, mis kutsus inimesi uudistama ja tegevustes osalema. Kruusatee äärsel põllul leidis koha Soolu Põllugalerii, kus toimusid mitmed näitused, külla viiva tee äärde paigaldati piirkonna ajalooteabega suure mõõdulised Kruusateelehed. Ilus ja nukker installatsioon endise palvemaja asukohale küüditamisohvrite mälestamiseks, külatee äärde peidetud inimsuuruses märtsijäneste leidmismäng – kõik need ettevõtmised andsid inimestele põhjuse, et seda seni vähe tuntud paika külastada. Lisaks omanäolised kontserdid ja harivad sündmused vabas õhus, metsalaval, talutoas. Kunstinäitus taluõues, kiviaia ladumise töötoad, heinarõugu valmistamise töötuba, jutuvestmise õhtud, ööülikooli avalik lindistus, ajalootund, spontaanselt tekkinud jaaniõhtu, lõõtsapidu, kunstikummuti avamine, küla kindakirja valimine jne jne.
Soolu küla 500 aastapäeva tähistamiseks anti välja juubeli postmark, puhastati ajaloolises külasüdames välja kõik kadunud talude majaasemed, paigaldati endiste väikekülade, Rootsiküla, Änniste küla ja Soolu küla ristteele mälestuskivi ja sinna juurde innovaatilise disainiga postkastide alus!
Väga hea koostöö toimib külaelanike ja suvelanikega, kes igal võimalusel panustavad nii nõu kui materiaalse abiga. Ühiste jõududega on võsast välja puhastatud küla tee ääres asuvad vanad kiviaiad, kokku kogutud kümnetes tonnides prügi, puhastatud ajaloolised linaleotamise augud, järkjärgult on korrastamisel laguneva laudahoone ümbrus...
Soolu küla valis omale külavanemaks noore ja toimeka Innu talu peremehe Janek Samarajev´i! Noorel perel on käsil põlisest Soolu küla talust oma kodu rajamine, nende imetlusväärne tegevus on innustuseks ka teistele külaelanikele. Küla ühistegevuste mitmekesistamiseks ning edukakamaks korraldamiseks moodustati külaselts.

Eelmisel aastal sai Soolu külaselts enda omandisse külas asuva laguneva laudahoone ning eesmärk on sinna rajada esmalt korrastatud külaplats ja seejärel ka külamaja. Ideede puudust selle sisuga täitmiseks ei ole. Esimene sündmus sai teoks eelmise aasta novembri lõpus kui lauda juures torupillimuusika saatel avati kunstikummut, kus sahtlites eksponeerisid oma töid Haapsalu Kunstikooli õpilased! Näituse avamisele, kus pilkat pimedust leevendasid arvukad küünlad kogunes vinguvat tuult ja lumelörtsi trotsides 60 inimest - nii oma küla talve- ja suveinimesed kui ka juba välja kujunenud huvilised mujalt!
Äsja, Eesti lipu päeval, 4. juunil avati aga Soolu põllugaleriis, vana lauda juures erakorsdselt suuremõõtmeline ja intrigeeriv Urmas Lauri fotonäitus „101“. Sellega tasub tutvuma minna!

Soolu valiti 2020. aasta lõpus Läänemaa Aasta Külaks ja kandideerib koos teiste ägedate Eesti küladega Aasta Küla konkursil. 4. juuni õhtul külastas Soolut ka austatet ja auvääriline hindamiskomisjon eesotsas riigikogu esimehe Jüri Ratasega.
Hilisõhtul päevasündmusi kokku võttes kinkis hindamiskomisjon külale kella ja õunapuu. Külavanem Janek Samarajev aga teatas kingitust vastu võttes, et õunapuud Soolu külla ei istutata, vaid see kingitakse edasi Oru hooldekodule, et tulevikus saaks tema viljadest rõõmu tunda abi vajavad inimesed.
Soolu küla sündmusi oodatakse, nendes on erilist vaimsust, tarkust ja uudsust!

Senise eduka tegevuse mõõdupuuks on asjaolu, et uued omanikud on leidnud kaks väga pikka aega müügis olnud talumaja, eelmisel aastal tehti Oru-Soolu-Jalukse riigiteel eeltöid ning riigi poolt on külaseltsile edastatud info, et 2021. aastal saab külla viiv kruusatee mustkatte!
Soolu küla puhul on tegemist väga ilmeka näitega, kus uudsed ideed, nende teostamise julgus, oskuslik koostöö ja kaasamine annavad nii külaelule kui tervikuna kogu maal elamisele uue väärtuse**!**
Täname Soolu külarahvast ja nende loomingulist muusat Viivika Orulat suurepäraste kultuuri- ja kunstielamuste eest!
Hoidke ühte ning õnne ja rõõmu igale Soolu küla perele!

Mälumäng

Vainuaugu juures

Volikogu otsustas Covid-toetusraha kasutada teede remondiks

Neeme Suur
Vallavolikogu esimees

Maikuu volikogu istung, toimus juba traditsioonilisena internetis Skype keskkonnas. Ühelt poolt on koosolekute korraldamine Skypes lahendus olukorrale, kus ei saa kokku tulla. Teiselt poolt on jällegi tegemist pisut kohmaka vahendiga rahvarikka otsustuskogu töö korraldamiseks. Hääletamisetele kulub palju aega ja nii võib juba volikogu käivitamine ise võtta pool tundi. Nagu see maikuu istungil ka toimus. Päevakorra muutmiseks tehti mitu ettepanekut. Need hääletati läbi, lõpptulemusena kinnitati päevakord üheksa päevakorrapunktiga.

Esimesena menetleti valla välireklaami paigaldamise eeskirja. Teema sai alguse sellest, et üks reklaamifirma tahtis paigutada Kullamaale, Ristile, Paliverre ja Taeblasse välireklaami postamente. Need on sellised päris suured, metallist ja valgustatud asjad, kus siis reklaam vastavalt tellimustele vaheldub. Kuivõrd selline taotlus oli esmakordne, otsustas vallavalitsus vastava eeskirja välja töötada. Küsimusi oli eelnõu kohta palju. Reklaami maksustamine on üks väheseid võimalusi vallale lisatulu teenida. Kes ikka ja kuipalju siis reklaami eest vallale maksta võiks? Lõpuks otsustati menetleda eelnõud kahel lugemisel, teine lugemine toimub augustis.

Teises päevakorrapunktis otsustati Kullamaa osavallas Mõrdu külas asuvatele Januse ja Tõnisoo kinnistutele viiv juurdepääsu tee kanda avalike teede nimekirja. Kinnistu omanikud on tee avalikku kasutusse võtmisega nõus. Eelnõu oli heaks kiidetud ka Kullamaa osavallakogus.

Kolmandas päevakorrapunktis otsustati müüa Palivere alevikus asuva Kingu tänav 1-11 korteriomand, kirjaliku enampakkumise korras, alghinnaga 11 000 eurot. Korter on omandatud pärandvara ühisuse omandamise teel. Volikogu liikmed tundsid huvi, kas hind on piisav, kas seda korterit ei ole vallale endale vaja ja kuidas müügist saadud raha kasutatakse. Vastuseks saadi, et hind on vastav korteri seisukorrale, et vallale endale seda vaja ei ole ja müügist saadud raha kasutatakse vastavalt eelarve kasutamise korrale, eeldatavasti sotsiaalvaldkonna vajaduste katmiseks.

Neljanda päevakorrapunktina otsustati Nõva sadamas kinnistute ostu ja müüki. Nõva sadamas on mitu vallale kuuluvat krunti, mida võiks soovijatele müüa. Selleks, et uutele kruntidele oleks tagatud ligipääsuteed, nüüd tehtigi ümbermõõdistust. Teealust maad ostetakse olemasolevate omanike käest ja vahetuskaubana müüakse neile ka maad tagasi. Tehingutega vallale rahalisi kohustusi ei tule.
Viies päevakorrapunkt oli informatiivne. Valla finantsjuht Agle Romulus tutvustas volikogu liikmetele valla finantsseisu ja rahaliste kohustuste võtmise võimalust. Ta näitas, et isegi juhul, kui vald põhimõtteliselt võiks võtta rohkem laene (riigi poolt seatud piirmäär ei ole veel käes), siis sellegi poolest peab ettevaatlik olema, sest pikemas perspektiivis ei pruugi vallal jätkuda vahendeid võlgade tagasimakseks. Ta tegi ettepaneku eelarvestrateegiat koostada mitte nelja, vaid vähemalt kaheksa või kümne aasta peale ette. Seda sellepärast, et laenude pikkus tavaliselt just selline on ja tihtilugu on jäetud suuremad tagasimakse laenu lõpupoole. Kui seda ei tea ja tähele ei pane, võib vald sattuda rahalistesse raskustesse. Finantsjuhile esitati ka mitmeid küsimusi ja info võeti teatavaks.

Kuuenda päevakorrapunktina vastati volikogu liikme Einar Pärnpuu arupärimisele. Volikogu liige oli esitanud kirjaliku küsimuse, kui palju on maksma läinud õigusabi kulud tuulepargi vaidluses. Vallavanem Janno Randmaa andis vastuse, mille kohaselt valla otsesed kulud seoses tuulepargi eriplaneeringu lõpetamisega on hetkel summas 8621,10 eurot. Volikogu liikmed tundsid huvi, kas need kulud võivad suureneda ja kas vallal ei peaks olema tööl täiskohaga jurist. Vastuseks andis vallavanem, et jah, võivad ja et täiskohaga juristi palkamine ei pruugi olla otstarbekas, kuna õigusküsimused on väga eripärased ja üks inimene ei pruugi olla kõigi valdkondadega piisavalt kursis. Õigusteenuse sisse ostmine on vältimatu.

Seitsmenda päevakorrapunktina otsustas volikogu riigi lisaeelarvega investeeringuteks eraldatud toetuse jagamise põhimõtted, ehk siis COVID-19 investeeringute toetuse kasutamise. Lääne-Nigula vallale on ette nähtud 189 000 eurot toetust. Vallavalitsus on asunud seisukohale, et seda raha võiks kasutada kruusateede remontimiseks. Vallavanem tõi põhjenduseks, et COVID-19 situatsioonis on väga palju inimesi pöördunud maale. Varasemalt suvilatena kasutusel olnud metsatalud on võetud tihedalt kasutusse ning ikka ja jälle pöördutakse omavalitsuse poole seoses teede seisukorraga. Vallavalitsuse ettepanekule lisaks esitati ka alternatiivsed ettepanekud. Volikogu liige Marek Topper käis välja mõtte eraldada raha Palivere Turismi- ja Tervisespordi keskusele. Volikogu liige Jüri Ott tegi vallavalitsuse otsusele lisaks alternatiivse ettepaneku lükata otsustamine edasi järgmisesse volikogu istungisse. Peale kaasettekandeid, küsimusi ja vastuseid ja sõnavõtte toimus hääletus. 17 volikogu liiget toetasid vallavalitsuse ettepanekut. Sellega ei leidnud Jüri Oti ettepanek hääletuse edasilükkamiseks toetust ja lisaraha kasutamine oli otsustatud.

Kaheksanda päevakorrapunktina kandis vallavanem Janno Randmaa ette vallavalitsuse info. Muuhulgas andis vallavanem teada, et vallavalitsuse reservfondis on 30 000 eurot ja hetkel on sellest eraldatud 3700 eurot. Noarootsi osavalla reservfondi 7000 eurost on eraldatud 300 eurot õigusabi kulude katteks. Teised osavallad reservfondi veel kasutanud ei ole. Suuremad rahaeraldused on tehtud Saueaugu Teatritalule 2700 eurot laste uuslavastuse lavastamiseks ja 1000 eurot on saanud Loominguline Ühendus MTÜ suvelavastuse etendamiseks Ants Laikmaa muuseumis. Selline on reservfondi seis.
Samuti oli juttu Nõva sadama hange on läbi viidud maksumuseks koos käibemaksuga 177 400 eurot. Hetkel on hanketulemus vaidlustatud, vaidlustuse tõttu on ehitustähtaeg edasi lükkunud, oleme PRIA-lt küsinud ja saanud tähtaja pikendust.
Edukalt on läbi viidud Kullamaa Keskkooli ehitustööde hange ja ka ehitusjärelevalve hange.
Risti bussiootepaviljoni hange ette valmistatud ja peagi avaldatakse.
Edukas hange oli ka Oru Põhikooli ja Linnamäe lasteaia sademevee kanalisatsiooni vahetus ja lasteaia ühiskanalisatsiooni torude vahetus, hanketulemus jäi eelarve piiresse.
Valla teede pindamise hange on heaks kiidetud, hanke summa oli 734 844 eurot. Kõik, mis hankega kavandati on ka lepingusse pandud.
Töökorraldusliku poole pealt asus vallavalitsusse tööle haridustehnoloog ja juuni algusest alustab tööd uus arendusnõunik, keda me pikalt otsisime.
Infot oli veel palju ja vallavanemale esitati ka hulgaliselt küsimusi.

Üheksanda päevakorrapunktina käsitleti kohapeal lagatud küsimusi ja infot. Tõstatati küsimused Martna kooli ehitamise ja Nõva kooli kohta. Volikogu esimees kuulutas istungi lõppenuks.
Volikogu protokollid on kättesaadavad valla koduleheküljelt.

Seoses riigis valitseva olukorraga ning Covid-19 viiruse leviku taandumisega lõpetab 1. juunist 2021 töö Lääne-Nigula Vallavalitsuse eriolukorra telefoninumber (tel 5302 3163), mille kaudu sai tellida esmatarbekaupu ning ravimeid.
Murede korral saate pöörduda piirkondliku sotsiaaltöö spetsialisti poole.

Uus töötaja
Alates 31. maist 2021. a töötab Lääne-Nigula Vallavalitsuse arendusnõuniku ametikohal Maila Pardla, kelle ülesanneteks on valla ja muude arengukavadega, ettevõtluskeskkonnaga (sh ettevõtlustoetustega) ja projektitaotlustega tegelemine.
Maila kirjutab enda kohta järgmist:
Olen sündinud ja kasvanud Läänemaal ning lõpetanud Taebla Gümnaasiumi. Kõrghariduse omandasin Sisekaitseakadeemias ja Tartu Ülikoolis. Peale keskkooli lõpetamist olen elanud Tallinnas ja töötanud erinevates ministeeriumites erinevatel ametikohtadel. Nüüd aga olen tagasi kodukandis ja annan oma panuse koduvalla

Haridusstipendiumi konkursi tulemused on selgunud

Kaie Talving, *haridusnõunik*

Vallavalitsus kinnitas möödunud nädalal valla haridusstipendiumi konkursi tulemused. Stipendiumi taotlejaid oli kokku 28, stipendiumifondi suurus, 5000 eurot. Stipendiumikonkursil osalejate hulgas oli nii üldharidus-, kutse- kui ka kõrgkoolide õpilasi, peamine eesmärk stipendiumi taotlemisel oli õpingutesse panustamine. Selleaastased haridusstipendiumi laureaadid on:
- **Robin Silk**, Haapsalu Kutsehariduskeskuse bürootöö eriala õpilane;
- **Oivi Boyers**, Tallinna Ülikooli sotsiaaltöö eriala üliõpilane;
- **Matthew Alan Boyers**, Eesti Merekooli kutsekeskhariduse õppekava „500se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ õpilane;
- **Kelli Nurm**, Kullamaa Keskkooli 11. klassi õpilane;
- **Kairo Kivi**, Tallinna Ülikooli matemaatikaõpetaja eriala üliõpilane;
- **Talis Tamm**, Tallinna Tehnikaülikooli tootearenduse ja tootmistehnika eriala üliõpilane;
- **Kädi Raadla**, Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereakadeemia ettevõtluse ja elamusmajanduse õppekava üliõpilane;
- **Karel Markus Rääli**, Oru Kooli 9. klassi õpilane;
- **Carmen Köster**, Tallinna Tehnikaülikooli materjalitehnoloogia eriala üliõpilane;
- **Piret Pärnapuu**, Haapsalu Kutsehariduskeskuse loodusgiidi eriala õpilane;
- **Eliisbeth Lääne**, Tallinna Tehnikaülikooli tootearenduse ja robootika eriala üliõpilane;
- **Mattias Kerge**, Läänemaa Ühisgümnaasiumi 12. klassi õpilane;
- **Liisa Reimann**, Tartu Ülikooli eripedagoogika ja logopeedia eriala üliõpilane;
- **Kristiina Köster**, Tartu Ülikooli informaatika eriala üliõpilane;
- **Luise Türnpu**, Läänemaa Ühisgümnaasiumi 10. klassi õpilane.

Palju õnne laureaatidele!

DETAILPLANEERINGUTE TEATED

Lääne-Nigula Vallavalitsuse 01.06.2021 korraldusega nr 2-3/21-225 algatati Järveküla katastriüksuse detailplaneeringu koostamine Nõmmemaa külas (hoonestamata katastriüksus 53101:002:0401, pindala 24,0 ha, kinnistusregistri osa nr 1188232, sihtotstarve maatulundusmaa).

Detailplaneeringu ülesandeks on katastriüksuse jagamine elamumaa sihtotstarbega kruntideks, kruntidele ehitusõiguse ning hoonestustingimuste määramine, kommunikatsioonilahenduste ja juurdepääsuteede planeerimine ning servituutide ja keskkonnatingimuste määramine.
Detailplaneering koostatakse vastavuses Nõva valla üldplaneeringuga; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub. Planeeringu menetlusinfo on leitav https://www.laanenigula.ee/menetluses .
Lääne-Nigula Vallavalitsuse 01.06.2021 korraldusega nr 2-3/21-224 kehtestati Julia kinnistu detailplaneering asukohaga Spithami külas / Spithamnis.
Planeeringu ala hõlmab Julia katastriüksust (katastritunnus 52001:001:1581, pindala 8546 m^2, maatulundusmaa).
Detailplaneering näeb ette planeeringualale nelja elamumaa sihtotstarbega katastriüksuse moodustamise, igale krundile kahe hoone ehitusõiguse ja hoonestustingimused, määratud on juurdepääsutee asukoht, kommunikatsioonilahendused ja servituutide vajadus.
Detailplaneering vastab Noarootsi valla üldplaneeringule; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub. Planeeringu info on leitav https://www.laanenigula.ee/noarootsi2

Uudiseid Rõude muuseumi rahvalt

Rõude muuseum on sel aastal avatud reedel ja laupäeval 12-16, muul ajal etteteatamisega roudemuuseum@gmail.com või telefonil 56831203, Maie.
Muuseum on Kultuurkapitali ja Lääne-Nigula valla abiga soetanud käärpuud, teljetarvikuid, suure ekraani, deaprojektori, viltimismasina, eksponaatide korrastamiseks ja eksponeerimiseks abimaterjalid ja käsitöö alast kirjandust. Loodame KOP projektiga, valla omaosalusega, muuseumile uusi aknaid ja niiskuseimajat. Muuseumi kogud on suurenenud tänu headele annetajatele.

MUUSEUMI SUVINE TEGEVUSKAVA:

Juunikuu - UUS TULEMINE
5.06 12-15 Lastehommik: küpsetame pannkooke ja meisterdame tuulelohet.
11.12.06 12-15 Kuivviltimine, teeme tutvust uue viltimismasinaga.
18-19.06 12-15 Õmbluskursus "Jaanikule uue seelikuga"
25-26.06 12-15 Meisterdame tsemendikangast lillepotte.

Juulikuu - ÕMBLEMISE KUU
Võimalus õmmelda piknikutekki, suvist laudlina,13.sajandi lõikega käsitsi õmmeldud linast naise särki, hõlmik kleiti.
24.07 avame näituse "Minu küla 780".
25.07 on muuseum avatud ka pühapäeval.

Augustikuu - KUDUMISE KUU
Käärime uute käärpuudega ja paneme teljele üles rahvarõivaseeliku lõime ja alustame kudumisega, koome kirivööd ja kõlavööd, koome ka Martna kihelkonna sukka.
20.08 Rahvarõivaste tuulutamine.

Septembrikuu - NOSTALGIA KUU
Vanavaralaat, nostalgiline suvelõpudisko, näitus "Nostalgilised vaibad" ja telgedel võimalik igal ajal panna üles mõne huvitava rakendusega vaip.
25.09 toimub meie hoovi peal Maal Elamise Päev, kuhu ootame kõiki sellest päevast osa saama.
Täpsemat infot jagame augustikuu lehes.
Lastele toimuvad ka tegevused vastavalt kuu teemale.
Kõigist üritustest ja tegevustest täpsem info enne toimumist Rõude muuseumi facebooki lehel. Olete kõik oodatud.
Rõude muuseum soovib kõigile ilusat, sooja ja päikeselist suve.

Uppuja päästmine ei ole ainult uppuja enda asi

Lääne-Nigula vallas on tänavu uppunud juba viis inimest. Kuid aastast on möödunud vaid viis kuud. Tegemist on läbi aastakümnete suurima uppunute arvuga ühes vallas. Iga uppunud inimene on suur kaotus lähedastele ja kogu ühiskonnale. Kogu Eestis on sel aastal uppunud juba 15 inimest.

Hannes Aasma
Lääne-Hiiumaa päästepiirkonna juht

Eesti 2020 aasta statistika näitab selgelt, et meie inimesed ei upu ainult ujuma või paadiga sõitma minnes. Hoopis suurem ohuallikas on kodune keskkond, kus kukutakse kraavi, tiiki või uputakse vanni. Kas selle põhjuseks on inimese harjumus või oma võimekuste ülehindamine?

2020.a. statistika näitab, et:
- Üle poole uppunute arvust moodustasid eakad (33 inimest)
- Seejuures uppus eakaid kolm korda rohkem, kui aasta varem (2019)
- Kümne aasta jooksul ei ole uppunud nii palju eakaid, kui aastal 2020
- Uppunute keskmine vanus on 61 eluaastat, mis on läbi aastate kõrgeim keskmine vanus
- Üle poolte uppumistest leiab aset vette kukkumisel 52% (30)
- Kõige rohkem uppus inimesi kraavidesse ja tiikidesse kukkudes. Vastavalt 8 ja 7 inimest (2019. a. uppus mõlemas 3 inimest)
- Kõik kodukeskkonnas kukkudes uppunud olid eakad (10), kelle keskmine vanus 75 eluaastat. Kuuel neist olid terviseprobleemid ning kolm oli alkoholijoobes.
- Juba 3 aastat järjest on üle poolte uppunutest joobes. 2020 aastal oli 57 täiskasvanust tarvitanud alkoholi 31 (keskmine joove 2,58‰).

Koduõues olev veesilm on ohuks nii väikelastele kui ka vanemate inimestele. Lapsed, kes avastavad maailma, satuvad väga ootamatult veekogude äärde ning seetõttu ka ohtu. Samuti hakkab pihta aiapidajate rõõmuaeg, kus paljud ammutavad kastmisvett just koduõue tiikidest ämbritega küünitades. Kahjuks aga muutub vanemaks saades koordinatsioon ning oma võimekust üle hinnates võibki kukkuda vette. Tiigi kaldad on mudased ja libedad ning sealt väljasaamine on vanemale inimesele pea võimatu. Et selliseid olukordi vältida, tuleks tiiki paigutada pump. Lisaks on mõistlik kaaluda tiigi või ohtliku kraavi ümbritsemist aiaga, et tiiki ei oleks lihtne ligi saada või kalda pealt libiseda.

Lisaks tiikidele ja veesilmadele, leiame me kodukandis erinevad purdeid ja sildu, mida valla erinevates paikades otseteedeks kasutatakse. Need on aga ajas kasutuskõlbmatuks muutunud, käsipuud murdunud, lauad mädanenud. Pole sugugi harvad need juhtumid, kus inimene upub, ületades ojale ehitatud silda, mille käsipuu inimraskusele vastu ei pea. Vajalikud purded tuleks kindlasti üle kontrollida, kas omavalitsusel või maaomanikul. Kõik, mis on kunagi loodud, tuleb ohutuse tagamiseks aeg-ajalt üle vaadata.

Päästeamet saab ikka ja jälle teateid avatud kaevudest või erinevatest ohtlikest aukudest, kuhu sisse kukkumise risk on väga suur. Need augud on peidus heina sees või on luugid pehkinud. Sellistest ohukohtadest tuleb kindlasti teavitada kohalikku omavalitust, kes saab maaomaniku välja selgitada ning survestada luukide asendamise või aukude sulgemisega.

Kõik inimesed on koroonakriisist väsinud ja nakatumise kartuses ei soovita oma vanemaid liiga tihti külastada. Kuid meie eakad tunnevad, et nad on unustatud. Oleme näinud inimesi, kelle eluisu on nii otsas, et võetakse ette samm astuda tiiki. Seepärast olgem hoolivad ja peame oma vanemaid, vanaemasid ja -isasid, meeles. Suhtleme oma vanematega ning võimalusel külastame neid. Lisaks suhtlemisele aitame teha neil kodu ja õue turvalisemaks.

Ikka ja jälle toob statistikasse uppunuid juurde ka kalastamisega tegelemine. Lääne-Nigula vallas uppus aprillikuus samuti kalal olnud 59-aastane mees. Väga palju kalastamisel uppunud isikud on paraku alkoholijoobes, kuid vesi ja alkohol ei käi kindlasti kokku. Sellel kevadel on Saaremaal hukkunud kaks kahlamispükstes kalastanud meest, kelle keskmine vanus oli 58.a. Kui noorem mees ujub kahlamispükstes kukkumise olukorrast välja, siis vanemad inimesed seda ei suuda. Kahlamispükstega kalale minekuks peab tegema väga selged ettevalmistused. Kanda tuleb päästevõi ohutusvesti, seda ka jõe ääres. Tänapäeval on väga paju erinevaid vestide tüüpe, mis on väga mugavad ja ei takista liikuvust. Kahlamispükstega kalale minnes tuleb kutsuda endaga kaasa kaaslane, kes õnnetuse sattudes saaks teile kiirelt appi tulla, kandes ise päästevesti. Lisaks tuleks hinnata ennast - kas sellisel ohtlikul viisil on üldse mõistlik toitu lauale tuua või oleks mõistlik vananedes milleski loobuda.

Peatselt algab suvine ujumishooaeg ning inimesed kipuvad vee äärde. Tahan päästjana sügavalt loota, et uudised uppumistest jäävad olemata. Vaatame oma kodudes ja ümbruskonnas ringi selle pilguga, et märgata võimalikke ohte ning hoolime oma pereliikmetest, tehes ka nende kodu ja toimetamise päriselt ohutumaks.

Tänavu on Lääne-Nigula vallas uppunud juba 5 inimest, neist 3 kalameest.

Kalale minnes:

- Pane selga korrektselt kinnitatud päästevest
- Arvesta veekogu eripäradega – tuule ja hoovustega
- Arvesta, et vesi on veel külm ning alajahtumiseks piisab kümnest minutist
- Kahlamispükstega kalale minnes arvesta nende ohtlikkusega

Risti Loomemaja

Risti südames asub Risti Loomemaja, endise nimega Risti Käsitöömaja. Ilmselt on nimi uuenenud just seetõttu, et see maja on rohkem kui käsitöö tegemise keskus. Mitmekülgsete tegevuste ja võimaluste keskel kohtuvad erinevad põlvkonnad.

Majas tegutsevad vabatahtlike juhendajatena mitmed inimesed, kes on siia väga erinevaid teid ja radu pidi sattunud. Maja hing ja perenaine Tiina Ojamäe pulbitseb ideedest, mida kõike saaks veel teha ja kuidas ühendada erinevas vanuses inimesi; kuidas tuua kokku Risti lapsed, noored, täisealised ja eakad. Esmapilgul on perenaise südameasi eakatele suhtlemise- ja kokkutulemise koha võimaldamine ning kogukonnaliikmetele kohtumispaiga loomine, kus on võimalik anda oma panus supi keetmise või vaiba kudumise jms näol. Nii saab vanem elanikkond põhjusega kodudest välja tulla ja üksteise seltsis meeldivalt elukaare teist poolt nautida, olles ühiskonnale ja üksteisele veel kuidagi kasulik ja vajalik.
Endisest poest on saanud hubased ja kodused ruumid nii vaibakudumise, savitöö, teraapia kui erinevate käsitöö töötubade tarbeks. Kangastelgede toas on kuued erineva vanuse, suuruse ja ehitusega kangasteljed, hiigelmõõdus käärpuu, riiulid vaibakudujate vaibamaterjaliga, mis on nimelistes kastides. See tuba on igapäevaselt saginat täis, sest kord juba vaibakudumise pisikuga nakatununa on soov ja vajadus luua uusi vaipu aina juurde, kogeda loomisrõõmu.

Savitoas on suur laud, kuhu mahub korraga kümme osalejat savi voolima. Lisaks on toas veel potikeder, savi küpsetusahi ja riiulid valminud esemetega, mis on pandud müügile.

***

26. mail 2021 külastasin 3. klassi õpilastega Risti Loomemaja. Meid ootas ees väga soe vastuvõtt! Plaanisime kududa vikerkaarevärvilise vaiba ja saabusime varem koostatud kavandi ning valmislõigatud värviliste riideribadest keradega.
20 õpilast jagati kolme rühma: ühed läksid savituppa juhendajate Olli Loodla ja Eda Leesalu juurde, teised vaibatuppa juhendaja Hingi Kalbergi juurde ja kolmandad maja perenaise Tiina Ojamäe juurde käsitsi paberit valmistama. Mõne aja pärast toimus rühmade vahetus ja kõik õpilased said osaleda kõigis eelnimetatud tegevustes. Õpilaste õhin ja juhendajate entusiasm ning osavus tekitas majja meeldiva sumina ja nokitsemise meeleolu. Päeva lõpetuseks saime maitsta sealsamas kohapeal valminud sooja suppi.
Risti Loomemaja on VÕIMALUSTE maja. Aitäh!

Triin Jaanisk
Keila Waldorfkool Läte 3. klassi õpetaja

Savitoa võimalikud tegevused on nähtaval Risti Loomemaja Facebooki lehel:

* pakume töötubasid koos toitlustusvõimalusega laste ja täiskasvanute sünnipäevade ja tähtpäevade tähistamiseks

* meilt saab tellida töötubasid sõpradele, peredele, kolleegidele

* võtame vastu lastegruppe ja korraldame neile tegevusüritusi

* pakume mõttetalguid ja seminare koos töötoaga

* meilt saab tellida individuaal- ja grupitunde

* meil on ka keraamika müügilett

Lähiajal toimuv töötuba:

P, 20. juuni kell 14.00
Seinakella valmistamise töötuba, kestus 3 tundi, osalemistasu 22 eurot.
Tasu sisaldab materjali, glasuurimist, kingipakendit ja kellamehhanismi koos seieritega.

Risti Loomemaja

kolumn

Maakas ja loodus(kaitse)

Toomas Tammeorg, *Volikogu liige*

Leida teemat, mis kaasaks rohkem inimesi on juba keeruline. Kuid looduse teema on alati aktuaalne ja eriti maainimesele. Kuidas ennast positsioneerida tänapäevases olukorras on raske öelda. Sõna „roheline“ on tava inimesele juba kui sõimusõna. Leides artiklis sõnaga roheline, teeb see kohe valvsaks, mida jälle. Arvan, et kõik kes on ennast sidunud maaga on looduse armastajad, kuid mitte „rohelised“ selle tänapäevases tähenduses. Selle kolumni eesmärk on näidata kogu süsteemi keerukust ja mitte eriti tarbija sõbralikkust.

Vaatame otsa olukorrale kuhu oleme vaikselt sattunud. Kui otsime mõisteid, siis läheb olukord tavainimesele veel hullemaks, aga ilma selleta on raske kogu seda süsteemi absurdseks tunnistada maainimese jaoks.

Kaitseala on ala, kus inimtegevus on piiratud, harva ka keelatud ((loodus)reservaadid). Kaitsealad on loodud mingi territooriumi looduse- või/ja kultuuripärandi säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks. Eestis on 4 peamist tüüpi kaitsealasid: rahvuspargid, looduskaitsealad ja maastikukaitsealad ehk looduspargid ja programmialad. Neis eristatakse loodusreservaate, sihtkaitse- ja piiranguvööndeid. Samuti on Eestis moodustatud sookaitsealad, veekaitseala, biosfääri kaitseala, Ramsari alad, Natura alad. Eestis on 6 rahvusparki: Lahemaa Rahvuspark, Karula Rahvuspark, Soomaa Rahvuspark, Vilsandi Rahvuspark ja Matsalu Rahvuspark, Alutaguse rahvuspark. Kõigile neile lisandub sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

Loodusreservaat on otsesest inimtegevusest puutumata loodusega ala, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine üksnes looduslike protsesside tulemusena. Keelatud on igasugune majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, samuti inimeste viibimine seal (välja arvatud järelevalve-, teadus- ja päästetöödel selleks kehtestatud korras). Loodusreservaadiks määratakse suhteliselt väikese pindalaga ja raskesti ligipääsetavad alad, kus leidub mõne I kategooria kaitsealuse loomaliigi elupaik või kasvab mõni I kategooria kaitsealune taim.

Sihtkaitsevöönd on kaitseala selline osa, kus lubatakse tegevust, mis toetab seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilimist. Teiste sõnadega, seal on keelatud kõik, mis pole seaduses või kaitse-eeskirjas lubatud.

Piiranguvöönd on kaitseala majanduslikult kasutatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitse alla võtja seatud tingimusi. Teiste sõnadega - selles vööndis on lubatud kõik, mis pole seaduse või kaitse-eeskirjaga keelatud. Seaduses on loetletud tegevused, mis reeglina on piiranguvööndis keelatud, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti.

Hoiuala – elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused. Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks. Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati, ning kaitstavate liikide oluline häirimine ja tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Looduskaitseala – looduslike protsesside, haruldaste ning hävimisohus olevate või kaitstavate taime-, seene- ja loomaliikide ning nende kasvukohtade ja elupaikade, eluta looduse, maastike ja üksikute loodusobjektide säilitamiseks, kaitseks ja uurimiseks mõeldud looduskaitse- või teadusliku väärtusega kaitseala. Looduskaitseala territoorium jaguneb loodusreservaadiks, sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

Maastikukaitseala – haruldase või Eestile iseloomuliku loodus- või pärandkultuurmaastikuga kaitseala, mis on moodustatud looduskaitse, kultuuri- või puhke-eesmärgil. Maastikukaitseala eritüüpidena käsitletakse ka kaitse alla võetud parke, arboreetumeid ja botaanikaaedu. Maastikukaitseala (looduspargi) territoorium jaotatakse sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

Park, arboreetum, dendraarium – teistest kliimavöönditest pärit puude ja põõsaste kaitseala (maastikukaitseala eritüübid).

Uuendamata kaitsekorraga kaitseala – vana kaitsekorraga kaitseala.
Kui vaadata internetist, siis on sellega seotud ligi tuhat ametnikku, kes jaotuvad kolme suure vaala vahel, ministeerium, keskkonnaagentuur ja keskkonnaamet, ilmselt on vastava suunitlusega ametnikke ka teistes asutustes.

Nagu näete on olukord keeruline ja just kohaliku maaka jaoks, sest mis linnainimesele nendest piirangutest, tema sinna nagu nii ei sattu. Mida me siis kaitseme ja üritan seda vaadelda oma kodukoha näite varal. Nimelt asuvad minu lähedal Silma looduskaitse ala, Tahu hoiuala, Österbi hoiuala.

Silma looduskaitse ala hõlmab territooriumi pindala 6643 ha ja moodustati 1998. aastal. See hõlmab Haapsalu taga lahtesid ja kunagist Silmeni väina piirkonda, mis eraldas kuni 19. sajandi teise pooleni Noarootsit mandrist.

Tekib küsimus mida me kaitseme ja kelle eest. Silma looduskaitseala on üks tähtsamaid veelindude peatus- ja pesitsuspaiku. Kevadel ja sügisel peatuvad siin tuhanded luiged, haned ja pardid, et edasi rändamiseks jõudu koguda. See argument on sama vana kui inimesed on meie kandis elanud ja ilmselt on rändlinnud siin peatunud sajandeid ja midagi pole juhtunud. Ainuke, kes on sellest võitnud on merikotkad, kuid kahtlen, et see on looduskaitseala teene, pigem inimeste vähesus tänapäeval maal ja põllumajanduse mõju vähenemine.

Noarootsi Koolis algas kooliaasta lõpp tormakalt

Maire Uusen, *Huvijuht*

Peale distantsõpet, mil lapsed on pidanud olema pikalt kaaslastest eraldi ning saama hakkama kooliülesannetega ilma õpetaja otsese kontaktita, oli hea jälle kooliseinte vahel kokku saada ning jätkata õppimist klassiruumis üheskoos. Kuid õppimine käib ka väljaspool koolimaja. Nii toimus 20. mail üks vahva tervisetund kooli staadionil, kus Haapsalu Kolledži tervisejuhi eriala tudengid korraldasid liikumisele orienteeritud viktoriini ning lapsed pidid hiljem arvama, millist tükeldatud juur-, puu- või köögivilja ta parasjagu maitseb. Päris mitmeid neist ei osatudki ära arvata omapärase välimuse tõttu, näiteks punased porgandid või valge redis.
Kooli ettevõtlusõppe projekti raames käidi NEVI OÜ-s, mis asub Paliveres. Saadi teada selle ettevõtte loomisloost ja tehti ka praktilisi tegevusi. Ettevõtlikud õpilased kujundasid koostöös Nevi töötajatega kooli logosid erinevatele toodetele erinevates tehnikates. Suured tänud Sulle, ettevõtlusõppe projekti eestvedaja Ebekai Härm!
1. juunil, lastekaitsepäeval, osales 1.-7.klass Tallinnas Rakett69 Teadusstuudiotes, kus lapsi võttis vastu sõbralik juhendaja. Osalejad jagati viide meeskonda ning alustati põnevate tegevustega. Algul anti lastele kätte vahendid ja ülesanne, ning endil tuli nuputada, kuidas õige lahenduseni jõuda. Hiljem lisandusid mõned vihjed, kuidas antud vahendite abil kõige paremini ülesanne lahendatud saab. Ülesannete vaheaegadel said lapsed vaadata nähtust selgitavaid videoid. Päevateemaks oli õhu liikumine ja ülesanded sisaldasid teadmisi nii loodusõpetusest, füüsikast kui matemaatikast. Põnev oli jälgida, kuidas gruppide töökorraldus oli organiseeritud. Kuhu oli sattunud suurepäraste organisatoorsete võimetega õpilane, laabus kõik kui õlitatult ning ka tulemused olid sellele vastavad. Nägi ära ka selle, kes on rohkem meeskonnamängija ja kes rohkem üksiküritaja.

3. juunil külastasid 1.-5.klassi õpilased Läänemaa loomade varjupaika Vilkla külas, et viia sinna õpilasürituste käigus annetusteks kogutud raha. Varjupaiga värava küljes oli silt „Ettevaatust, võidame Teie südame!“ ning enam õigemini ei saaks kirjutada!

Kodukaitse päev. Fotod Maie Arro

Kodukaitse päev

Igatahes kõigi laste südamed võitsid need loomad seal küll. Lapsed võtsid loomadele kaasa ka külakosti ja mänguasju. Lõpetuseks tehti uue Peetrikese rongiga ring Haapsalu linnale peale ja saadi selle käigus teadmisi maakonnakeskuse ajaloost.

Reedel aset leidnud kodukaitse päeval oli kooli staadionil tegevusterohke. Juba päeva algus oli äärmiselt põnev, kui tunnustatud koerajuht Birgit Karu ja politseikoer Jackie oma oskusi näitasid. Lisaks muudele trikkidele leidis koer üles ka „metsa eksinud lapse“. Päeva sisustamiseks olid Kaitseliit ning Pääste- ja Politseiamet organiseerinud 10 erinevat tegevuspunkti, mille vahel õpilased gruppidena liikuma hakkasid. Võimalik oli ise tuld kustutada, politseiautos sireeni lasta, isegi kongis sai istuda nii, et käed olid raudus. Veel tutvustasid Noored Kotkad ning Kodutütred oma tegevusi. Õpetati ka koti kokkupakkimist ja seda, kuidas riietuda vastavalt ilmale. Räägiti, kuidas metsas märkamatuks jääda ja õpetati püssi sihtima ning laskma. Tutvuti sõjaväetehnikaga ning tehti läbi ka takistusrada. Suur aitäh teile, ürituse kohale toojad ja läbiviijad – Miina Frank ja Erkki Tuul!

Õppeaasta lõppu on planeeritud veelgi tegevusi. Üks osa õpilasi sõidab loodust uurima Osmussaarele, osa õpilasi külastab Tallinna loomaaeda, üks klass purjetab Hobulaiule. Ühel päeval minnakse üheskoos RMK Metsakooli Seljakotiprogrammi raames Matsallu loodust uurima ning 10. juunil külastab kooliperet AHHAA Teadusteater. Lisaks veel jalgrattamatkad Hara ja Österby külla, jalgsimatk Saare mõisa muuseumi, peetakse piknikud õpetaja või kaasõpilase koduõuel.

Noarootsi Kooli Ettevõtluspäev NEVI OÜ-s

Ebekai Härm
Noarootsi Arendus MTÜ

Ettevõtliku koolina on Noarootsi Kooli õpilased EL Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondist saadud toetuse abil läbimas projekti “Noarootsi Kooli ettevõtlusõppe väljaarendamine ja rakendamine”
20. mail saime teha järjekorras II ettevõtluspäeva Nevi OÜ-s. Ettevõtluspäeva peamine eesmärk oli suurendada õpilaste ettevõtlikkuse alaseid teadmisi. Prakitiline osa koosnes päris trükkimise tööga tutvumisest.
Ettevõtte üks juhtfiguure Remi võttis õpilasi õues vastu ja lepiti kokku põhireeglites mida hoones silmas peab pidama. Tegemist ettevõtmisega kus on igasugu värve ja trükimasinaid ja seal tuleb silmad lahti hoid, et kuskil ei varitseks mõni värvipott või tõsiselt kuuma andvad masinad.
Remi andis õpilastele ülevaate Nevi algusloost, tänapäevast ja tulevikuplaanidest. Nevi näitel rääkis Remi ka sellest kuidas üldse alustada ettevõtlusega ning mis on ohud ja võimalused. Logode erinevate kasutusvõimaluste tutvustamise najal said õpilased teadmised, et miks just trükkimise valdkonna on ettevõte tegutsemiseks valinud. Klientide leidmine ja turundus ehk raam oli teema mida käsitleti pikemalt. Õpilased said kuulda ettevõttes kasutatavatest turunduskanalitest ja viisidest. Nevi tutvustas ka oma Minupusa.ee loomislugu ning läbi selle loo ka looduslähedast mõtteviisi.
Praktilises osas kujundasid ja sättisid õpilased Nevi ettevõtte töötajate juhendamisel Noarootsi Kooli logosid erinevatele toodetele. Töö käigus saadi teadmisi trükkimisel kasutatavatest erinevatest tehnikatest ning aimu, et kuidas ja millisele materjalile üleüldse on võimalik trükki peale panna. Tulemusena töörühmad, kuhu kuulusid õpilased esimesest kuni üheksanda klassini, trükkisid kooli logosid 5-le erinevale tootele ja erinevates tehnikates. Viimase praktilise tegevusega said õpilased trükkida kooli logo riidekotile, mille ettevõte kinkis õpilastele, eesmärgiga panustada riidest kottide laialdamasse kasutusse ka õpilaste seas.

Ettevõtlikuse edendamise eesmärgil planeerime uuel kooliaastal lisa ettevõtluspäevi, et vahetu kontaktiga pakkuda noortele paremat ülevaadet ettevõtluse alustaladest ja toimimisest.
Tänane ettevõtlik noor on homne ettevõtja!

Oru Kooli õpilased pakuvad konkurentsi ka oma ala professionaalidele

Oru Koolis on traditsiooniks teha 9. klassi poiste tööõpetuses lõputöö- see on nii alates aastast 2005. Lõputööna on valminud näiteks erinevad pingid, riiulid, telekakapid, kummutid. Tooteid on olnud seinast-seina. Ainuke kriteerium tööle on, et see peaks olema koduses majapidamises vajalik või leiaks tarvitamist mingis kindlas kohas. Oluline on ka turvalisuse aspekt ning see, et toode oleks korralikult viimistletud.

Ettevalmistusena praktilisele tööle vormistatakse 8. klassis lõputöö teoreetiline osa ning materjalide kalkulatsioon. Eks ikka selleks, et õpilastel tekiks selgem arusaam ja tervikpilt tehtavast tööst.

Selleaastase lõputöö võib kahtlemata liigitada erilisemate hulka, sest tulemuse puhul on tegemist nii pehme mööbli kui tisleritööga. Pingi tegemine võttis keskmiselt aega 36 koolitundi ning oli suureks väljakutseks kõikidele õpilastele.

Kuigi tulemus rõõmustas nii õpilasi kui õpetajat, oli tegemist raske tööga, seda nii vaimselt kui füüsiliselt. Kõige suurematekс komistuskivideks oli õpetaja hinnangul kirjalik osa (jooniste tegemine sketchup programmis) ning pisidetailide viimistlemine. Kuna materjal on puidust ja poorne, siis täpsust käsitööriistade käsitsemisel oli kõige raskem saavutada.

Kogusime 9. klassi õpilaste arvamusi tehtud töö kohta. Noored arvasid järgmist.

- Tooli tehes tekkis mul palju mõtteid, näiteks kas üldse teha see tool lõpuni, milleks mul seda vaja on, ma oskan seda jne. Kuid kui toolist hakkas välja kujunema juba n-ö mingi pilt, hakkas see mulle hirmsasti meeldima ning tekkis motivatsioon. Kõige rohkem meeldis mulle teha tooli pealmist osa, sest see oli minu esimene kogemus suurte nõeltega ning kanga pealepanemine tundus lihtne ja arusaadav. Selle taga nägin ka mingit sügavamat mõtet. Kõige vähem meeldis tegeleda tooli lihvimise- ja lakkimistöödega, sest see oli tüütu ning peale seda olid ka kõik riided tolmused ja õliplekke täis. Kuid nüüd saan aru, et enda kätega tehtud töö on uhkust väärt ja on tulevikus kindlasti suureks plussiks.

- Tööõpetuse lõputöö tegemine oli väga õpetlik ja hea kogemus. Mulle eriti meeldis teha pingi pehmet osa, seda oli väga huvitav teha. Lisaks sain töö käigus harjutada ka referaadi kirjutamist.
- Minu jaoks oli see üpris lihtne. Kõige keerukam oli kalasabatappide ja jalgade tegemine. Tapid pidid täpsed olema ning jalad oli vaja õige kraadi alla teha.

Tööõpetuse õpetaja Ülle Kübarsepa unistus on, et kõik põhikooli lõpetajad oskavad hingestada uksi, arvestada oma kodu ehitusmaterjale ja teha mõne mööblieseme oma kätega lihtsalt niisama valmis. Tundub, et hea algus nende oskuste omandamiseks on Oru Koolis juba tehtud.

Liisa Lints
Ülle Kübarsepp

HEI, PÕHIKOOLILÕPETAJA!

Mõtled, mida peale 9. klassi lõppu teha?
Tule Kullamaa Keskkooli!

MIDA PAKUME?

ettevõtlussuunaga seotud õppeaineid
head gümnaasumiharidust
majutust õpilaskorteris
lahedaid sündmusi ja ettevõtmisi
hubast koolimaja
ühtehoidvat koolipere

AVALDUSI OOTAME

14.-25. juuni & 9.-27. august

Vastuvõtu lisainformatsioon
www.kullamaa.edu.ee

10. klassi astumiseks on vaja esitada:

- avaldus (leitav kooli kodulehel)
- põhikooli lõputunnistuse kinnitatud koopia
- 9. klassi tunnistuse kinnitatud koopia
- isikut tõendava dokumendi koopia (saab teha koolis)
- tervisekaart
- dokumendifoto (3x4cm)

kullamaa.kool@laanenigula.ee
4775754

Smör & Bröd
Noarootsi Kõrts
Lahtiolekuajad
R 12.00 - 22.00
L 12.00 - 22.00
P 12.00 - 18.00
Muudel päevadel toitlustame gruppe ettetellimisel
Broneerimine tel. 5154322 email info@kuther.ee
Kuther Service OÜ
Sinule, lihtsalt.

Smör & Bröd
Noarootsi Pood
Suvised lahtiolekuajad
E-R 9.00-19.00
L 10.00-19.00
P 10.00-17.00
Kuther Service OÜ
Sinule, lihtsalt.

Pal-Klaas Palivere XV rattamaraton 26. juuni
Paf Vormsi IX rattamaraton 7. august
Karujärve XI rattamaraton 11. september
Paralepa IX rattamaraton 2.oktoober
Registreerimine ja täiendav info
www.marimetsakapp.ee
www.facebook.com/MarimetsaKapp

Teisipäeval, 22. juunil kell 12.00
avame
Linnamäe pargis
Oru kooli legendaarse õpetaja
HELGA MÄLLO
mälestuspingi ja infotahvli

Hea Oru kooli vilistlane!
Oled oodatud oma kooliaastaid ja kallist õpetajat meenutama!

- Vaatame LASi maja II korruse saali suurel ekraanil Oru topoteeki kogutud vanu fotosid.
- Wana kooli kohvikust saab soovi korral osta kohvi ja kooki.

Lisainfo: 5667 9002 (Eve)

Kullamaa Keskkool kuulutab välja konkursi vabade ametikohtade täitmiseks alates 1. septembrist 2021 (tööle asumisega 23.augustil)

- bioloogiaõpetaja (5 tundi, 7., 8., 9. klass) – 0.23 kohta
- eesti keele ja kirjanduse õpetaja (4 tundi, 7. klass) – 0.18 kohta
- inglise keele õpetaja (3 tundi, 3. klass) – 0.14 kohta
- inimeseõpetuse õpetaja (3 tundi, 7. ,8. ja 10. klass) – 0.14 kohta
- poiste kehalise kasvatuse õpetaja (16 tundi, 1.-12. klass) – 0.73 kohta
- tüdrukute kehalise kasvatuse õpetaja (3 tundi, 10.-12. klass) – 0.14 kohta
- Hariduslike erivajadustega õpilaste õpetaja, kes omab mitme aine (matemaatika, loodusõpetus, eesti keel) õpetamise õigust (III kooliaste, 15 tundi) – 0.68 kohta

Avaldus, CV ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad esitada hiljemalt 20.06.2021 järgnevale e-postile: kullamaa.kool@laanenigula.ee

Täiendav info: Kullamaa Keskkooli direktori kohusetäitja Kaidi Uueda (tel 56652517)

POTTSEPP.COM
Soe süda sinu kodule
Korstnapühkimistööd
Pottsepatööd
Küttesüsteemide eksperdihinnangud
Anti Nöör • 5660 5869 • www.pottsepp.com

Martna külast mitmes vaates

Vallamajast välja astudes avastasin, et parajat vihma kallanud madalad pilved olid piisatuks saanud ja neid tagant kihutanud turtsakas tuulgi rahu leidnud, vaid üksikud iilingud raputasid hiljutise saju pisaraid äsja lehtinud okstelt maha. Õhk täis värskust ning loodus puhtaks pestud. Millest küll, ei oska öelda, aga niimoodi seal sammudes avastasin korraga, et mis on küll juhtunud – Martna on ilus!

Veel 5-6 aastat tagasi ei oleks seda kuidagi ütelda saanud, Martnast läbi sõites või seal asju ajamas käies mõtlesin sageli, et ei lähe vist enam eriti kaua, kui see paik välja sureb ehk viimane lahkuja kustutab tule. Lepavõssa kasvanud, lagunenud majad, auklikud teed, kaupluse ees pidi vihmasel ajal kohta valima, et autost välja astudes poriloiku ei sulpsaks, prügikastid kuhjaga...
Seda peab tõega ütlema, et peale suureks Lääne-Nigula vallaks ühinemist ja Martna osavallaks saamist on siin väga palju muutunud ja see on midagi, millest tahaksin rääkida ja millest peabki rääkima, need inimesed, kelle käe all ning mõttejõul need muutused on toimunud vajavad esiletoomist ja tehtu eest pai, et nad suudaksid edasi minna ja alustatut jätkata, uusi tegijaid kaasa tõmmata, sest ega Martnagi kunagi valmis saa!

Martna üks patrioot on kahtlemata Oliver Tammemägi, kes siin elanud 7ndast eluaastast peale, käinud Martna Põhikoolis, peale Tallinna Majanduskooli tulnud Martnasse tagasi, nagu ta ise ütleb – ma teisiti ei saanud!

Praeguse Martna Garaaz OÜni jõuti tasapisi, alguses ühes Martna töökoja garaaži boksis autoromusid lammutades, seejärel jõuti juba rehvipingid osta ja tekkis teenust vajav klientuur. Praegu on remonditud vanas laohoones tänapäevase sisustusega korralik töökoda ja hea maine. Kerge see tee tänasesse päeva olnud ei ole, tahtekindlus ja töö on selle taga.

Peale päevatöö on Oliver väga palju mõtteid toonud ja ise nende teostamisel kõvasti kaasa löönud heakorra ja spordi ning laste vaba aja sisustamise rindel. Kaarhalli on iga hinna eest elus ja kasutuses hoitud, ümbrus korrastatud, kõrvale spordiplats rajatud, talvel lastele liuväli tehtud jne. Ilma tehnika ja abilisteta ei saa kuidagi, alati on abiks olnud Viljatare OÜ juht Arvo Ninn, koos on tehtud palju heakorra nimel ja seda tegevust aina jätkub. Nagu Oliver ise ütles: "Eks enamik Martna heakorratöid on Arvo eestvedamisel või koostöös temaga tehtud."

Martna spordielu suur ettevõtja on kahtlemata OÜ Fazenda omanik Tiit Seiton. Tema tegeleb põhitöö kõrvalt alates 1995. aastast Martna kooli laste maadlustreeninguga ja praeguseks on neil ette näidata hulk häid tulemusi ja medaleid vabariiklikel võistlustel.

Tiidul endal tekkis huvi maadluse vastu juba 1977. aastal, tegi ise ka trenni, hiljem käis ta kursustel ja omandas kolme aastaga treenerikutse. Ka maadlusklubi algus oli raske, ei raha, ei maadlusmatte, kõik tuli tööga, visadusega ja tahtega. Endal peab huvi olema, ütleb Tiit. Maadlustrennis käivate laste aasta keskmine arv on 25 ringis ja treening on 3x nädalas.
Martna elu läheb ülesmäge, ütleb ta, olen rahul suhtumisega sporditegevusse.
Martnasse on kavas ehitada uus põhikooli hoone, kuna vana, 1971. aastal suurele laste arvule rajatud hoone on amortiseerunud, vajab tugevat remonti, suurte ruumide kütmine on kulukas. Kui kõik laabub, võiks 2022 aastal ehitusega alustada, arvestades praegust riigi rahalist olukorda seoses koroonapandeemiaga võib paraku rahastuse osas ette tulla ebameeldivaid üllatusi, mille tagajärjel võib ehitus viibida.
Praegu elab Martna Põhikooli pere igapäevast koolielu nii, kuidas koroona võimaldab. Kõigele vaatamata on häid saavutusi aineolümpiaadidel, spordis. Martnast on välja kasvanud mitmeid kõrgemal haridusastmel hästi edasijõudvaid õpilasi.

Martna kirikul pole küll päris oma õpetajat, sellegipoolest on väga aktiivse kirikuõpetaja Küllike Valk käe all ka koguduse elu täis paljusid toredaid ettevõtmisi ja üritusi. Väga teretulnud on mõte surnuaia serval seisvast iidsest kabelist ehitada ümber talvekirik, väga loodame, et see ikka õnnestub, kõige takistuseks on alati raha.

Martna keskuses on lammutatud väga lagunenud ja tühjalt seisnud sovhoosiaegsed kortermajad. Platsid on ilusti tasandatud, jäätmed ära veetud, üldmulje väga hea. Ühele praegu allesjäänud kolmekordsele hoonele tellis vald ekspertiisi, kui hinnang on positiivne, see kapremonditakse ning sinna tulevad valla üürikorterid. Kui hoone pole taastuskõlblik, see lammutatakse.

Veidi teest eemal puude vahel seisab rahvariidetriipu puitaia taga Martna Lasteaed „Hiirepesa". Täielik omaetteolemine, mõnus rahulik koht! Lasteaia direktriss Marju Kasterpalu ütles, et viimaks on väline remont ja soojustus tehtud aga ees seisab tasapisi siseruumide korrastamine. Lasteaia õues on väga põnevaid atraktsioone ronimiseks, mängimiseks, kõik on väga puhas ning korras! Ühes hoone tiivas paikneb Martna raamatukogu ja samas on ruumid Päevakeskusele. Ehkki Martnas hetkel vabu kortereid ei ole, on lasteaias vabu kohti uutele lastele.

Haldur Enno Heinaste rõõmustab, et vahetatud on kõik vee, -kanalisatsiooni ja -soojatrassid viimaste aastate jooksul. Majadesse annab sooja uus pelletküttel töötav katlamaja, samasugune tuleb ka kooli juurde. Tänu sellele on soojakadu oluliselt vähenenud. Küsimusele, kas Martnas on vabu kortereid, vastab ta, et ei ole. On vaid võimalus üürida eraisikutelt. Nii et uusi elanikke Martnasse hetkel kutsuda ei saagi – pole elamispinda!

Tulla võiks küll ja oma uute heade mõtetega kaasa lüüa! Tegemist siin jätkub ja töökohti andvat ettevõtlust oleks hädasti vaja! Näiteks teeristi nurgale vallamajahoone lähedale sobiks hästi üks kohvipood, kus tuttavaga kohtudes maha istuda ja pisut uudiseid vahetada!

Osavalla igapäevased juhid Kairi Seiton ja Janno Randmaa on mõlemad samuti kohalikud elanikud, osavallavanem Janno (praeguse seisuga juba vallavanem) küll pisut kaugemalt külast. Heas mõttes väga üllatav on tema puhul see, et kui talle rääkida kusagil kauges külas asuvast teejupist, mis väga käest ära, ta hetke vaikib, siis ütleb, ja-jaa, ma tean küll, see on seal selle talu juures, ma käin ükspäev sealt läbi ja vaatan üle! Ta on kõigega kursis ja annab endastoleneva, et kiivas asi jälle otseks saaks. Osavalla majas on töine ja asjalik õhkkond, asjatundlikku abi saab siit iga vajaja, kui mitte otsest, siis juhatust ja nõuannet igal juhul, kuhu edasi pöörduda oma murega. Mõlemad on väga tõsise töössesuhtumisega ning võtavad arvesse kõiki osavalla elanike poolt tulnud asjalikke ettepanekuid. Oluline on see, et nad tõesti hoolivad!

Vallamajas on aastaid oma perearstipraksist pidanud tohter Hiie Tiisler. Tänuväärne, et ta seda teeb, me teame, et meie tervised on heades kätes, kui me aga ise seda soovime. Igatahes lubas ta meid lihtsalt niisama mitte maha jätta, juhtuda võib mõistagi kõike, selle eest pole keegi kaitstud.

Kokkuvõtlikult – Martnas on korras teed, toimiv kool, mõnus lasteaed, perearstikeskus ,hästivarustatud Coopi kauplus, hingede eest kannab hoolt tegutsev kirik, bussijaam ja selged viidad, hooldatud murualad, olemasolevad hooned korras, mis vaja, tehakse eespool korda. Martna inimene naeratab Sulle vastu tulles heatahtlikult, lootus edasise mäest üles sammumise osas on olemas.

Martna ümbruse põllud ei ole kares, igal sügisel koristatakse korralikud saagid OÜ Viljatare, OÜ Fazenda ja OÜ Ohtla Lihaveis poolt. Nemad on siin külas ka tõsisemad tööandjad.
Väga kiiduväärne ning usaldust tekitav ning lootusi kinnitav on see,et juhtimise ja edasimineku eestvedamise on enda kätte võtnud noored kohalikud inimesed. Martna ei kükita enam pelglikult nurgas nagu põlatud pruut, vaid vaatab avasilmi uusi võimalusi ja valikuid otsides enda ümber! Justkui nende mõtete kinnituseks pistis õhtupäikegi oma palge pilvepraost välja ja naeratas soojalt üle Martna küla.

Lidya Tee
Martna Osavald

***

Martna kooli ning Saaremaa Maleva noorkotkaste ja kodutütarde ühine laager

28.05-30.05 toimus Martna kooli õpilaste ning Saaremaa Maleva noorkotkaste ja kodutütarde ühine laager, millest võttis osa kokku 26 last. Kuna Saaremaa kodutütred ja noorkotkad olid endise Martna rühmaga ühiselt laagreid korraldanud juba 12 aastat ja sellest pikast sõprusest oli kasvanud välja traditsioon, siis tekkiski mõte tulla jälle külla ja vaadata, kuidas Martna praegustel noortel läheb.

Ammu plaanitud laager saigi kevade saabudes lõpuks teoks ja muruplats telkidega kaetud. Legendaarsete Rootsi jaotelkide püstitamine oli enamus lastele esmakordne tegevus, kuid püstitatud nad said ja päris kiiresti. Esimesel õhtul sõideti koos uudistama Martna Noortekeskust, seal vaadati koos loodusfilme, tehti teste ja mängiti mänge. Õhtune jahedus pani aga kõiki telki kütma, sest öösel külmast lõdiseda ei tahtnud keegi. Selleks, et ka hiljem külm ei hakkaks, pandi igas telgis paika kütmise graafik, et kõik ikka teaks millal on tema kord puid lisada.

Teine päev algas hommikuse ekskursiooniga Matsalu rahvuspargi keskusesse ja peale sealset matkarada suunduti juba edasi Haapsalu Piiskopilinnusesse, kus tutvuti eluoluga keskajal. Enne Haapsalust lahkumist sai külalistele ära näidatud ka Haapsalu raudteejaam ja jalutatud promenaadil. Kuna Saaremaa noored olid kuulnud, et meil on mingi jääkaru kuju lahes, siis ei saanud jätta ka seda uhkusega näitamata.
Laagrisse naastes ootas kõiki ees veel matkamäng, kus 4 km rajal tuli lahendada ristsõna. Igast kontrollpunktist saadud vihje andis vastuse mõnele küsimusele ja kiiremad, kes esimesena finišisse jõudsid, said loodushelisid kuulates lindusid ära arvama hakata. Kui matkarajal oldi kiired, siis selgus, et nii mõnedki võistkonnad jäid lindude tundmises hätta. Võistluse võitsid

Martna kooli õpilaste ning Saaremaa Maleva noorkotkaste ja kodutütarde ühine laager.

kõige nooremad, kes said endale nii esimese kui teise kohta. Laager lõppes läänlastele lubadusega, et järgmine kord sõidavad Martna noored juba Saaremaale.

Halja Veersalu
Martna Avatud Noortekeskus

***

Martna „Sitkem poiss 2021“ on Jarko Danilov

Martna Spordiklubi on Martna Põhikooli sitkemat poissi valinud alates aastast 1999. Traditsiooniline üritus on ära jäänud vaid 2020 aastal. Sel korral olukorrast tulenevalt toimus võistlus maikuus õues Martna kaarhalli kõrval oleval spordi- ja mänguväljakul. Võisteldi viiel alal: Ninni mäe vallutamine aja peale, kõhulihaste harjutused erinevatel seadmetel, rippes kätekõverdused, hüpped üle takistuste ja vabavisked.

Kõik osalejad olid tublid, kuid sitkemaks poisiks sai Jarko Danilov. Teiseks tuli Jarmo Danilov ning kolmandaks Argo Vispert. Traditsiooniliselt on auhinnaks tõstekangi kujutis. Sel aastal toetas ja meisterdas auhinna valmis kohalik ettevõtja Restmar OÜ.

Tiit Seiton
Martna Spordiklubi

***

Maakondlikul olümpiaadil esimene koht

Martna Põhikooli 6. klassi õpilane Aileen Kuntsel võitis maakondliku inimeseõpetuse olümpiaadi. Tema võidutulemus 110,5 punkti 119-st võimalikust andis talle vabariiklikus üldarvestuses kolmanda koha. Palju õnne Aileenile ja teda juhendanud õpetaja Järvi Kimstile. Aileen on kutsutud 30. septembril Tallinnas Tervise Arengu Instituudis toimuvasse lõppvooru.

Kairi Mustjatse
Martna Põhikool

***

Surnuaiapühade traditsioon

Taas on suvi tulekul ning taas kutsume inimesi kalmistupühadele.

Kalmistupühad on Eestis traditsiooniline, kuid maailmas üsnagi ainulaadne. Eestlased on hämmastavad oma kindlameelsuses ja traditsioonilembuses. Ajast-aega on peetud oluliseks peresuhteid ning austatud oma vanemaid. Vanematest lugupidamine ei ole mitte ainult see, mida meile kirikus õpetatakse Moosese 4. käsus: Sa pead oma isa ja ema austama, et su elupäevi pikendataks sellel maal, mille Issand, su Jumal, sulle annab! (2Ms 20: 12) Taludes elades, olid mitmed põlved üheskoos, laste eest kandsid hoolt peamiselt vanavanemad, andes noorematele ja tugevamatele nii võimaluse teha põllutööd, et perele elatist teenida.

Vanemate austamine on iseenesest mõistetav, aga sellega käib kaasas ka vastassuunaline austamine, ehk ka tulevastesse põlvedesse, lastesse ja lastelastesse, tuleb austusega suhtuda. Mitte ainult austusega, vaid ka armastusega. Armastuses kasvanud lapsed tunnevad huvi vanemate ja vanavanemate vastu. Põlvkondade vaheline side loob pereliikmete, teadmiste, lugude, traditsioonide võrgustiku, mis rasketel aegadel toetab ja aitab muredest jagu saada.
Mäletan, kuidas ma lapsena vanaemaga ikka surnuaias käisin. Me istutasime koos lilli, kastsime neid, silusime liiva mustrisse. Vanaema jutustas nendest inimest, keda ta mäletas. Kalmistud on meie mälestuste pesad, siin puhkavad meile lähedased, meie omad inimesed. Mälestust neist peame me kalliks.

Suvel peetakse surnuaiapühasid. Need on ajaloos olnud rohkem luterikiriku eestvedamisel peetud, aga neist on lugupidanud ka ortodoksi kirik ja vabakogudused. Eestlaste kalmistukultuur on päris omaette nähtus ning väärib ajaloopärandina hoidmist ja säilitamist. Me seisatame lähedaste kalmudel, süütame küünlad, palvetame ja laulame, mõtleme nende peale, kes on puhkama saanud. Igatseme nendega taas kokku saada, kui meigi maine teekond kord lõpeb. Võime loota Jumala halastuse ja armu peale, taas kokku saada meile kallitega Taevases Kuningriigis.

Kalmistupühad on omamoodi ka motivatsiooniks selleks ajaks korda teha oma lähedaste kalmud. Eks ole seegi omamoodi traditsioon, et vaadatakse üle ka tuttavate lähedaste hauad ning sageli tehakse järeldusi, kas on unustatud või on veel südames ja meeles. Keegi ei taha unustatud olla.
Me süütame kalmistul küünlaid ja mõtleme igavikku kutsutud lähedaste peale. Me teeme seda ikka. Imelised on kalmistud hingede- ja jõulude ajal. Küünlad peegeldavad taevatähti ja hoiavad meid ühenduses oma lähedastega.

Oma lähedaste peale mõeldes tasub ikka süüdata küünal, kas aknalaual või kirikus. Paljudes kirikutes ja kalmistutelgi on sellised kohad, kuhu saab panna küünla, inimesele, kes on maetud mujale. Need on kenotaafid, tühjad hauad, mälestussambad.
Õnnistatud surnuaiapühasid, hoolige ja hoidke.

Küllike Valk
Martna kirikuõpetaja

Aileen Kuntsel

Martna kõige sitkemad poisid

Palivere kool tõi Läänemaa koolide võistlustelt hulga medaleid

Rivo Reinsalu
Palivere Põhikooli liikumisõpetaja ja spordiringide juhendaja

27. mail toimus Haapsalus algklasside olümpia. Kümme Palivere Põhikooli 1.-3. klassi õpilast olid ülitublid ja tõid koju 7 medalit, üldises paremusjärjestuses sai kool 3. koha.

1. klasside arvestuses sai kolm kuldmedalit (kaugushüpe, pallivise, 400 m jooks) Johannes Olenko ning hõbemedali Robi Neitsov (pallivise). 2. klasside arvestuses läksid kolm hõbemedalit (kaugushüpe, pallivise, 400 m jooks) Rasmus Roometile.

Lisaks osalesid võistlustel Keron Kängsepp, Miia Maudlin Konrad, Riko Romet Koit, Laura Luhtaru, Kristofer Laine, Ringo Reinsalu ja Robin Kängsepp.

4. juunil võistlesid Haapsalus kergejõustikus 4.-9. klasside õpilased ning seekord pääsesid pjedestaalile ka tüdrukud. Tüdrukute D klassi 600 m jooksus saavutas
1. koha Keiti Koit, C klassi kuulitõukes 3. koha Anna-Liisa Ojaste.

Algklasside olümpia võistkond

Ka poisid said medalid kaela: C klassi 1000 m jooksu 2. koht Henrik Eilpuu, B klassi 1500 m jooksu 3. koht Kristo Söderholm ja nii odaviskes kui ka 100 m kiirjooksus sai B klassis 2. koha väärilise tulemuse Markus Roomet. Lisaks võistlesid Kaisa-Ly Toos, Lisandra Truus, Daniel Vambola, Ragnar Vinkler ja Paavo Gavrilov.

4.-9. klasside võistkond koos ergutusgrupiga

Palivere legendide-muistendite konkursi kaastöö

Allikas

Ene Tamm

Maaemal oli palju lapsi. Kõige noorem oli lastest Allikas. Ta oli sellepärast huvitav laps, et kui ta oli kurb ja õnnetu, siis ta tõmbus endasse ja kuivas ära. Kui Allikas oli rõõmus ja õnnelik, siis oli ta õnnest nii ülevoolav, et puhkes nutma ja nuttis nii, et ojad voolasid.

llikas oli väga õnnelik, et kõik inimesed käisid tema ilu imetlemas ja temast tervist ammutamas. Paljud inimesed viisid seda tervistavat jooki isegi endale koju kaasa. Inimesed käisid päeval ja metsaelanikud käisid öösel janu kustutamas. Nii ei olnud Allikas kunagi üksinda. Mida rohkem inimesi ja loomi tema juures käis, seda õnnelikumaks ja rõõmsamaks ta muutus. Seda rohkem pisaraid voolas ja nii juhtus, et Allikas ajas tihti üle kallaste.

See ei meeldinud aga Vanakurjale, kes oli kogu aeg tige ja üksildane. Kui vähegi oli võimalus, siis andis ta endast kõik, et mõni pahandus, või koletu tegu teha.

Ühel öösel hiilis Vanakuri Allika juurde ja peletas sealt minema kõik loomad, kes olid sinna kogunenud. Ta rammis palgid maasse, ehitas sinna ümber sünge maja ja peale katuse. Kõike selleks, et Allikas ei näeks enam valgust, inimesi ega loomi. Vanakuri soovis, et Allikas muutuks sama üksildaseks, nagu oli ta ise ning ütles: "Mitte keegi ei tohi siit Allikast enam vett võtta ja sind imetlemas käia!"

Allikas oli väga ehmunud, kurb ja õnnetu. Ta tõmbus endasse ning mitte ükski pisar ei voolanud enam ta palgel. Vesi roiskus, muutus haisvaks ja mürgiseks. Inimesed hakkasid Allikast kaarega mööda käima ja kes teda vaatas, ütles: "Oi kui jube Allikas!".

Jutud sellest jõudsid lõpuks Maaemani, kes tõttas kohe oma lapsele appi. Ta ütle Allikale: "Kallis laps, ma tahan, et kõik sinust jälle rõõmu tunneksid. Sellepärast ma luban sul läbi maapinna tungida ja endale teine asupaik valida. Nii Allikas tegigi. Ta uuristas läbi pinnase uued käigud ja tungis vulinal nuttes ja õnnelikuna maapinnale. Allikas muutus jälle rõõmsaks. Mida rõõmsamaks ta muutus, seda rohkem veepisaraid voolas. Inimesed ja loomad tulid tema juurde jälle tagasi, et elujõudu ammutada. Kuna Allika vesi oli tekkinud pisaratest siis hakkasid inimesed seda Silmaallikaks kutsuma.

Nii elab Allikas juba aastaid õnnelikuna. Vanakuri aga põgenes, sest Maaema oli lubanud ta muidu maapõue vangistusse panna. Vanakurja ehitatud onn aga on endiselt alles ja Maaema ootab, millal inimesed selle ära lammutaksid.
Silmaallikast aga räägitakse veel, et tema veega silmi pestes saadakse nägijaks.

Ohutult liiklema!

Sel kevadel, kui viiruse tõttu olid erinevad piirangud, osalesid Lääne-Nigula valla Noortekeskuse noorsootöötajad Transpordiameti noortega töötajatele suunatud liikluskoolitusel.
Koolitustsükkel toimus peamiselt veebis ning algas märtsis ja lõppes mai lõpus praktilise päevaga Maanteemuuseumis.
Selleks, et rakendada õpitut, korraldasime koos noortega mai lõpus Taeblas liiklusohutuse teemalise ürituse. Eelkõige käsitlesime kergliikuritega seotud teemasid, toimusid erinevad vestlusringid, töötoad ja võistlused, mida korraldasid ning viisid läbi Taebla noored, Transpordiamet, Haapsalu Politseijaoskond ja Hawaii Express. Avatud oli ka limonaadikohvik ning sõita sai elektritõukeratastega, silmas pidades enda ja teiste ohutust.
Täname kõiki, kes aitasid üritust läbi viia ja neid, kes osalesid!

Karmen, Ruth, Kairi, Anu ja **Maarika**
Lääne-Nigula valla Noortekeskuse noorsootöötajad

Läänemaal kavandatakse Eesti taasiseseisvumise 30. juubeliks kristlikku sündmustesarja

EELK Misjonikeskus, Lääne praostkond koos Eesti Kirikute Nõukogu ja kohalike omavalitsuste esindajatega kavandab, juba traditsiooniks saanud ettevõtmisega, **Missio** Läänemaa 15.–22.08.2021 teemal „Rõõm vabadusest", et tähistada 30. aasta möödumist Eesti iseseisvuse taastamisest ja esimesest missiost Pärnus ja Haapsalus. Soovime missioga aidata kaasa koguduste elu uuenemisele ja kristliku ellusuhtumise kasvule tänases ühiskonnas, kus märgatakse küll kauneid kirikuhooneid, aga kiriku olemust hästi ei tunta.

Missio sõna tuleb ladina keelest ja tähendab läkitamist vastutusrikka ülesandega. Kirikule tähendab see praktilist koostööd erinevate koguduste ja ühiskonna esindajatega. Koostöö ei tähenda kogudustele ainult oma tegevuste tutvustamist vaid on samas ka praktiline õpe uute kogemuste kaudu.

Viiel päeval augustis loodame ellu viia eriilmelisi ettevõtmisi EELK Lääne praostkonna koguduste piirkonnas. Koostööpartneriteks on Luteri kiriku, Babtisti, Metodisti, Adventistide, Nelipühi, Apostliku Õigeusu ja Vabakogudused. Oleme kutsunud kõiki vendi, õdesid palvetama ja pakkuma missionädalal, oma koguduse piirkonnas olevale kogukonnale, koostöö ja vaimuelu uuendust. Koguduste töö ja tegevus vajab rohkem esile toomist kuna sageli on teadmatus usu asjades põhuseks, miks tuntakse võõristust usulise tegevuse suhtes.

Ühine tegutsemine Missio ettevalmistamisel ja läbiviimisel, pakub võimalust nii kiriku kui terve kogukonna elu uuenemiseks, ühtehoidmiseks ja kodutunde kasvuks, et oskaksime olla rõõmsad ja tänulikud vaba Eesti eest ning teenida ligimesi heatahtlike kodanikena.

Läänemaal on varem korraldatud missioid: 1991 „See on sulle"; 1994 „Aeg on otsustada"; 1997 „Kirik ja rahvas"; 2001 „Uus aeg – Sinu vastutus"; 2011 „Laul ja vabadus, EV 20".

Missio Läänemaa 2021 „Rõõm vabadusest" infot leiate https://misjonikeskus.eelk.ee/sundmus/missio-laanemaa-room-vabadusest/

Leevi Reinaru
Lääne-Nigula, Noarootsi, Nõva koguduste õpetaja
EELK Misjonikeskuse juhataja

KALMISTUPÜHAD Lääne-Nigula vallas

KULLAMAA
23. juuni 11:00 kalmistu, järgneb armulaud kirikus

LÄÄNE-NIGULA
20. juuni 14:00 Koela kalmistu
24. juuni 12:00 Leediküla kalmistu
24. juuni 15:00 Vedra kalmistu

MARTNA
20. juuni 12:00 Rõude kalmistu
13:00 armulaud kirikus
13:30 Martna kalmistu
1. august 11:00 Väike-Lähtru kalmistu

NOAROOTSI
13. juuni 11:00 Rooslepa kalmistu
13. juuni 12:30 Sutlepa kalmistu
13. juuni 14:00 Noarootsi kirikuaed

NÕVA
20. juuni 11:00 kalmistu

PIIRSALU
6. juuni 13:30 Kuijõe kalmistu
23. juuni 13:30 Piirsalu kalmistu

Austatud Läänemaa eakad!

Olete oodatud Läänemaa eakate kokkutulekule 10. juulil algusega kell 12 Haeska küla platsile!
Päeva teema - Läänemaa eakate ohutuspäev!

Avatud töötoad:
- **Haeska küla ajalugu**
- **Kergliiklusest**
- **Prügi sorteerimine**
- **Politsei töömailt**
- **Päästeteenistuse tööst**

Tutvume talude toimetustega:
- **Tänava talu – tooted**
- **Tika talu – loomekoda**
- **Tuulingu talu – linnuvaatlustorn**

Kohapeal võimalik osta talude poolt pakutavaid tooteid, selleks soovitav võtta kaasa sularaha!

Läänemaa Pensionäride Ühenduse juhatus
Reet Kaar
reet.kaar7@gmail.com, 5621 3720

Austatud Läänemaa eakad!

Läänemaa Pensionäride Ühenduse kokkutulek

10. juulil 2021 algusega kell 12 Haeska küla platsil

Ürituse heaks kordaminekuks, palun, registreeri osavõtu soov oma algorganisatsiooni juhi juures:

Martna - Marju Kasterpalu 503 9961
Oru - Eve Tamm-Hinno 5667 9002
Kullamaa - Mai Jõevee 518 6857
Noarootsi - Tiiu Palm 5665 1583
Vormsi - Ele Rinnak 5331 6317
Taebla - Silvi Koppelmaa 472 0471
Nõva - Ülle Heinleht 516 0241
Risti - Hingi Kalberg 522 1553
Palivere - Aime Teder 522 6563
Ridala - Valli Ender 522 1343

Muusikauudiseid Kullamaalt

Loit Lepalaan
Kullamaa kultuurimaja juhataja

29. mail kõlas Kullamaal pidulik trompeti- ja orelimuusika. Kontserdiga Kullamaa kirikus tähistati helilooja Rudolf Tobiase 148. sünniaastapäeva. Esinesid orelikunstnik Piret Aidulo ja trompetisolist Indrek Vau. Mängitav kava koosnes Eesti heliloojate loomingust. Lühikese ülevaate Tobiase elust andis piiskop Tiit Salumäe ja helilooja mälestusküünla süütas õpetaja Kari Tynkkynen. Ruudolf Tobiase sünniaastapäeva kontserdi salvestas digitaalselt toonmeister Jaak Elling.

Meie rahvuslik suurkuju Rudolf Tobias sündis 29. mail 1873.a. Käina köstrimajas Hiiumaal. 1885.a.septembist sai tema kodukohaks aga Kullamaa. Siin möödusid tulevase helilooja noorusaastad. Siinsel kuulsal orelil improviseeris ja harjutas noor helilooja sadu tunde. Viimati mängis suurmees Kullamaal 1913.a. augustis oma isa mälestuseks. Kullamaa kalmistul on ka Tobiaste matusepaik.

Rudolf Tobiase kodukoht Kullamaal

3. juunil täitus 110.a. Kullamaa rahvamuusiku ja orkestrijuhi Osvald Lepalaane sünnist. Ta sündis Kullamaal, õppis tislermeistriks ja oli kogu elu hinnatud meistrimees ning anderikas isiksus kaunite kunstide alal. Osvald joonistas, maalis ja mängis mitmeid pille. Juba noorukina mängis kaasa Kullamaa Muusika Seltsi orkestris.

Peale II Maailmasõda asutas Osvald Kullamaale estraadi-, tantsu- ja rahvapilliorkestri, mis saavutas ülevabariigilise tuntuse. Kogu orkestrite repertuaar oli tema seada ja vajadusel kirjutas ise uusi muusikapalu, mis kõlasid ka üldlaulupidudel. Osvald Lepalaan oli hinnatud viiulisolist ja Vabariikliku Orkestrijuhtide Orkestri kauaaegne liige. Tema elutee katkes 20. septembril 1975.a. ning ta põrm puhkab Kullamaa kalmistul.

Kullamaa lauljad ja pillimehed Osvald Lepalaan vasakult esimene

5 küsimust lugejale

Tänases lehes vastavad küsimustele Risti raamatukogu lugejad Elle Kaev ja Jürgen Kusmin.

Kui kaua olete Risti raamatukogu lugeja olnud?
Elle: Tulime perega Ristile elama 1965. aastal. Olin siis viieteist aastane, minust sai kohe kohaliku raamatukogu lugeja ja olen seda tänase päevani.

Jürgen: Vist aasta või paar, seni tarbisin Risti raamatukogu hüvesid teiste pereliikmete vahendusel.

Kuidas meeldib Ristil elada?
Elle: Väga meeldib. Siin on kõik eluks vajalik olemas: kauplus, perearst, apteek, raamatukogu, käsitöömaja, kultuurikeskuse tantsuringid. Bussiühendus Tallinna ja Haapsaluga on samuti hea ja kui veel rongiliiklus ka käima läheb…

Jürgen: Risti on elukeskkonnana ideaalne – lähedal on kõik igapäevased hüved ja ühendused ja kaugusse jäävad suurlinna melud ja mured. Ka Haapsalu ja Virtsu maantee mürafoon on aastatega märkamatuks taustaks taandunud

Miks olete valinud maaelu?
Elle: Maal on rahulik elada. Olen maaeluga harjunud, mulle meeldib aiatööd teha ja marjametsad on siinkandis ümberringi.

Jürgen: Maal sündinu ja kasvanuna teist elu ette ei kujutagi, ka minu töö on seotud maamajandusega.

Miks, mida ja millal armastate lugeda?
Elle: Käin tihti raamatukogus, meil on siin oma lugemisklubi „Lugemisrõõm“, saame kokku ja jagame omavahel lugemiselamusi ja soovitusi. Mulle meeldib lugeda ajaloolisi romaane, krimikirjandust, elulooraamatuid ja väga head raamatud on ilmunud „Minu…“sarjas

Jürgen: Lugemine on oma fantaasia ja teadmistejanu toitmine, milleks kõige muu kõrval saab näpistada tunnikese enne öörahu, sest varem tunduvad muud asjad olema olulisemad korda ajada. Seepärast tuleb olla raamatute valikul ka valiv ning esmalt kasutan raamatuid reisihimu korvamiseks ning ilukirjanduseni ei ole jõudnud enam aastaid.

On teil mõni lugemissoovitus lehelugejale?
Elle: minu soovitused lehelugejale on: Morris „Auschwitzi tätoveerija“; Oksanen “Koertepark“; O`Connor „Daam kullas“; May „Väike nurgapood“; Lass „Minu Singapur: praktiline paradiis“

Jürgen: reisikirjanduses on „Minu…“ sari tänuväärne formaat, samas on õnnemäng, et kirjeldatav koht ja kirjelduslaad (autorid ju reeglina kutselised kirjanikud ei ole) võrdselt kõnetaks. Viimane selline õnnestumine oli „Minu Uus-Meremaa“.

Tere tulemast raamatukokku!

Valik juunikuu uudiskirjandusest Lääne-Nigula valla raamatukogudes

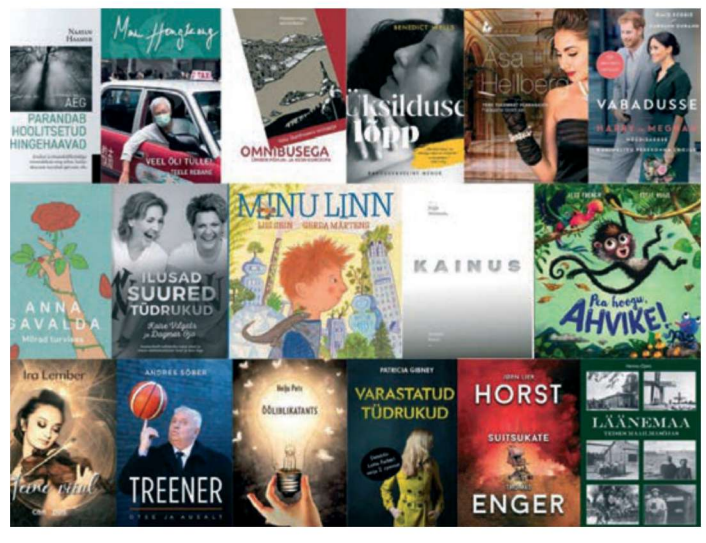

Sõnumeid Kullamaalt

Sihiteadlik inimese füüsise ja vaimse arenemise printsiip, mida koondsõnaga nimetatakse spordiks, sai alguse Vanast-Kreekast, kus jõu- ja osavusvõistlustest arenes välja 776. a. eKs esimesed olümpiamängud.
Nüüdisaegse organiseeritud sporditegevuse algusajaks loetakse XIX saj. teist poolt, mil aktiviseerus spordiorganisatsioonide loomine ja kaasaegsete olüpiamängude toimumine Ateenas 1896.a. Et ka meie Kullamaa regioonist on olümpiamehi sirgunud, on vist paljudele spordisõpradele uudiseks. Üks, kellest põgusalt juttu tuleb on Eberhard Vogdt, kes võitis 1928.a. Amsterdami olümpial EV purjetamismeeskonnas pronksmedali. Olümpiapronks

Eberhard Vogdt ***(pildil)*** sündis 27. juulil 1902.a. vabrikuametniku pojana Kullamaa kihelkonnas Kohatu mõisas. Ta õppis Tallinna Toomkoolis ja Tartu Ülikoolis, mille õigusteaduskonna lõpetas 1926.a. Töötas seejärel juristi ja vandeadvokaadina Tallinnas. Olles väljapaistes purjetaja, kutsus Haapsalust pärit EV purjetamismeeskonna kapten Nikolai Veskin Eberhardi oma meeskonda, millega võideti 6-meetriste jahtide klassis 1928.a. suveolümpiamängudel Amsterdamis pronksmedal. Meeskonda kuulusid veel Vanalt Läänemaalt pärit Willjam Wiern ning arstist kirjaniku Fredrich Robert Faehlmanni venna pojapojad Andreas ja Georg Faehlmann. Eberhard Vogdt lahkus kodumaalt 1939.a. Tema maine teekond lõppes 23. novembril 1964.a. Saksamaa väikelinnas Oberaulas.
Kaudselt on Kullamaaga seotud veel teinegi olümpiamedalist. Ernst Brasche, kelle vend Arvid oli kauaaegne Kullamaa kirikuõpetaja. Tallinnas doktoriametit pidav Ernst võitis 1912.a. Stockholmi suveolümpia purjeregatil samuti pronksmedali.
Tulles Kullamaa spordielu kaasaega, peab lugupidavalt tunnustama eilseid ja tänaseid tegijaid, kes kannavad auga omaaegse Kullamaa spordiklubi „Arendaja“ vaimsust. Tänu kunagise Silla koolijuhi Johannes Niksi tegevusele, kes ise oli 1930-date aastate Eesti tippjalgpallur, said tolleaja õpilased kogu eluks kaasa spordiarmastuse. Näitena olgu toodud, et Silla koolilaste Jüri Taali, Mihkel Lauritsa, Raid Lepalaane tulevased sportlikud saavutused suurvõistlustel pälvisid kõrgeid poodiumikohti.

Kaasaja hästikorraldatud spordielu Kullamaal toimib tänu spoijuhtide-treenerite Mai Jõevee, Viive Karnau, Peep Jõevee pühendunud tegevusel. Kullamaa võrkpallikoondis on olnud aastaid Läänemaa paremate hulgas. Siit on pärit ja väljakasvanud Eesti võrkpallikoondislane, 2012.a. Läänemaa parim

sportlane ja neljakordne Eesti võrkpallikoondise parim meesvõrkpallur Romet Priimägi. Tema pojast Henrikust, kes täna alles Kullamaa Keskkooli õpilane, on saanud Eestimaa väljapaistvaim noorvehkleja.
Henriku noorem koolikaaslane Getter Tönström kuulub samuti oma ala tippude hulka. Eraldi peatüki moodustavad Kullamaa vibusportlased eesotsas klubi esimehe, vibujahi maailmameistri Aare Lauriniga. Klubi liikmed Tiina ja Jaanus Tuulik, Kadi Koort, Marika Neider, Triin Kent ja Maario Hansamnn on pälvinud kõrgeid kohti maailma- ja Euroopa meistrivõistlustel.
Kullamaa spordielu ja kullamaalaste sportlikud saavutused läbi aegade väärivad mahukat, paljude fotode ja kaunis köites raamatut, sest on mida jäädvustada.

Loit Lepalaan

Risti Lasteaed tänab kõiki lapsevanemaid ja häid inimesi kogukonnas, kes on toetanud ja panustanud meie tegevusse lasteaia arendamisel!
Erilised tänusõnad heategevusliku kevadlaadal osalejatele – ostjad ja kaubapakkujad! Kevadlaada õnnestumisse panustasid nii lapsed kui lapsevanemad.
Muidugi soojad tänusõnad perekond Vaalmale – kes kinkisid meie kooliminevatele lastele oma pere poolt eriliselt toredad punased mütsid, mis sümboliseerivad koolimineku algust! Ljuba Vaalma – aitäh kõige hea eest! Suured tänusõnad ka teile, kes on erinevaid heategevuslikke abitöid teinud lasteaia heaks või muul moel panustanud – Alvar Lai, Liily Lõhmus, Alari Kadak, Karl Kolter, Ehtel Reegat, Enriko Arukask, Karl Lõhmus, Mihail Joonasing, Andres Roosma, Birgit Leesmend, Kristel Kadak, Kadri Rehkalt, Milvi Vendla, Anne Teder ja muidugi meie oma maja töötajad!!! Ilusat suve ja päikest teile kõigile!!!

Aili Randalu, *Risti Lasteaed direktor*

Võidupüha ja Jaaniõhtu Kullamaal

23. juunil 2021
Kell 18.00

Võidutule saabumine ja pidulik tseremoonia
Kullamaa Vabadussamba jalamil.
Kell 18.30 Jaaniõhtu Kullamaa Rohumäel
Ürituse lõpp kell 24.00

RÄNNA ROOTSI | *Armastatud maitsed*

Pakume tööd:

VORSTIPRITSIJALE

Töö kirjeldus:
- Vorsti- ja singisegude pritsimine kesta või soolde.

Ootused kandidaadile:
- Meeskonnatöö oskus
- Liinitööle vajalik kiirus
- Kohusetundlikkus, püsivus ja täpsus
- Valmisolek töötada vahetustes (P-N 6:00–14:30, 14:30–23:00, nädal hommikuti, nädal õhtuti).

Ettevõte pakub:
- Kohapealset väljaõpet
- Töövahendeid ja tööriideid
- Ettevõttepoolset erinevate toetuste (sh sporditoetus) paketti
- Tasuta transporti Haapsalust, Linnamäelt, Taeblast, Paliverest, Martnast.

Lisainfo: Töökoht asub Kirimäel, Lääne-Nigula vallas, Haapsalust 15 km Tallinna poole. Kui sul on küsimusi, siis helista 472 5080. Saada oma CV meile CVKeskus.ee keskkonnas või e-posti aadressil personal@rannarootsi.ee märgusõnaga "VORSTIPRITSIJA".

Rannarootsi Lihatööstus AS on Eesti kapitalil põhinev lihatööstus, mille tooteportfellis on üle 200 lihatoote ning töötab ligi 180 inimest. Rannarootsi on kolmel järjestikusel aastal pälvinud "Eesti Parima Toiduaine" tiitli lihakategoorias. Igapäevaselt valib ligi 35 000 inimest enda toidulauale mõne Rannarootsi toote.

RÄNNA ROOTSI | *Armastatud maitsed*

Pakume tööd:

KAUBA PAKKIJALE

Töö kirjeldus:
- Kauba pakkimine pakkeliinil (valmistoodangu jaoskonnas)

Ootused kandidaadile:
- Meeskonnatöö oskus
- Liinitööle vajalik kiirus
- Kohusetundlikkus, püsivus ja täpsus
- Valmisolek töötada vahetustes (E-R 6:00–14:30 ja P-N 14:30–23:00 graafiku alusel).

Ettevõte pakub:
- Kohapealset väljaõpet
- Töövahendeid ja tööriideid
- Ettevõttepoolset erinevate toetuste (sh sporditoetus) paketti
- Tasuta transporti Haapsalust, Linnamäelt, Taeblast, Paliverest, Martnast.

Lisainfo: Töökoht asub Kirimäel, Lääne-Nigula vallas, Haapsalust 15 km Tallinna poole. Kui sul on küsimusi, siis helista 472 5080. Saada oma CV meile CVKeskus.ee keskkonnas või e-posti aadressil personal@rannarootsi.ee märgusõnaga "PAKKIJA".

Rannarootsi Lihatööstus AS on Eesti kapitalil põhinev lihatööstus, mille tooteportfellis on üle 200 lihatoote ning töötab ligi 180 inimest. Rannarootsi on kolmel järjestikusel aastal pälvinud "Eesti Parima Toiduaine" tiitli lihakategoorias. Igapäevaselt valib ligi 35 000 inimest enda toidulauale mõne Rannarootsi toote.

IDEEKORJE TAEBLA ETTEVÕTLUSE ARENDAMISEKS

LÄÄNE-NIGULA VALD
VÄÄRTUSTAME KOHALIKKE ETTEVÕTJAID

MTÜ Taebla Selts ja OÜ Põlde Traktor
otsivad sobivat tulevikuvisiooni
Taeblas asuva
Turbali kinnistu arendamiseks
Tegemist on ca 2,2 ha tootmismaa kinnistuga
Kinnistul olemas head võimalused
liituda ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga
ning elektrivõrguga.

Ideed saata Jaak Aasmale, jaak@javak.ee,
telefon 502 1476 või Mikk Lõhmusele,
telefon 511 9343, mikk.lohmus@gmail.com

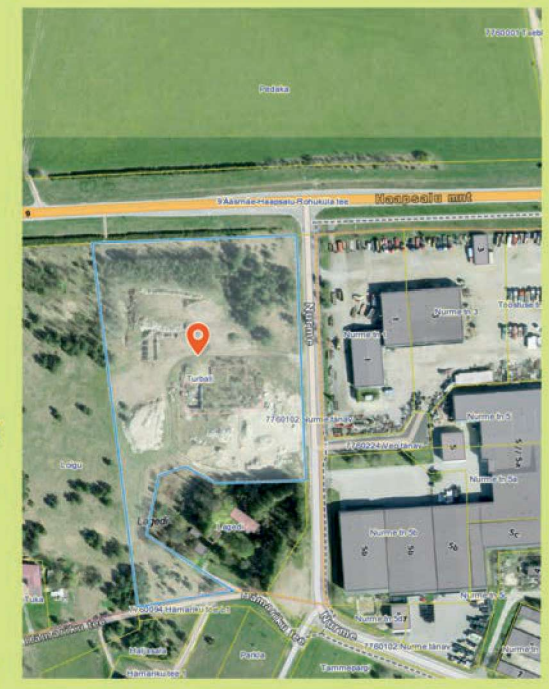

SADAMAKOHVIK

Österby Sadamakohvik asub väikses Österby külas Lääne-Nigula Vallas, Läänemaal. Mereäärsesse kohvikusse mahub 30 külalist ja terrassile veel 52 lisaks. Oled oodatud juba juunis kui avame uksed.

SADAMAS ON MAITSEID!

MARSRUUT

Sõit Haapsalu Veetaksoga saab alguse Haapsalu Veskiviigi sadamast ning lõppeb Österby Sadamas.

MIKS VEETAKSO?

Veetakso on kiire ning põnev võimalus sõita Haapsalust Österbysse. Autoga sõites kulub sõitmisele ligikaudu kolmveerand tundi, kuid Veetaksoga on sõidu pikkuseks vaid 15 minutit ning reis on ägedam!

HINNAKIRI

Täiskasvanu	5€
Kuni 18 aastat	2.5€
Kuni 7 aastat	Tasuta

Hind sisaldab ühekordset sõitu suunal:
Haapsalu - Österby või
Österby - Haapsalu

Registreerimine toimub Facebooki kaudu. Palume koha broneerimiseks kirjutada meile Facebook messengeri. Info väljumisaegade kohta lisatakse jooksvalt Facebooki.

ÖSTERBY sadamakohvik

26. PALIVERE MIILIJOOKS

20.06.2021

Spordiklubi Palivere *korraldab XXVI Palivere miilijooksu eraldistardist.*

START *Palivere Põhikooli vastas metsas.*

AVATUD *11.00 - 13.00*

Vanuseklassid :

T, P	kuni-6a		
T, P	7- 8 a.	M,N	17-18 a.
T, P	9-10 a.	M,N	19-29 a.
T, P	11-12 a.	M,N	30-39 a.
T, P	13-14 a.	M,N	40- 49 a.
T, P	15-16 a.	M,N	50- vanemad

Iga vanusegrupi kolmele parimale medalid.

Parimale nais- ja meesjooksjale lisaks eriauhind.

Kõigi osalejate vahel toimub lohutusloosimine

STARDIMAKS: *15- ja nooremad - 2 EUR*
16- ja vanemad - 4 EUR

Vanusegruppidesse REGISTREERIMINe toimub kohapeal sünnikuupäeva ja –aasta järgi. Võimalik ka eelregistreerida veebiaadressil paliveremiil.weebly.com kuni 17.06.21